

Johann Franz Buddeus

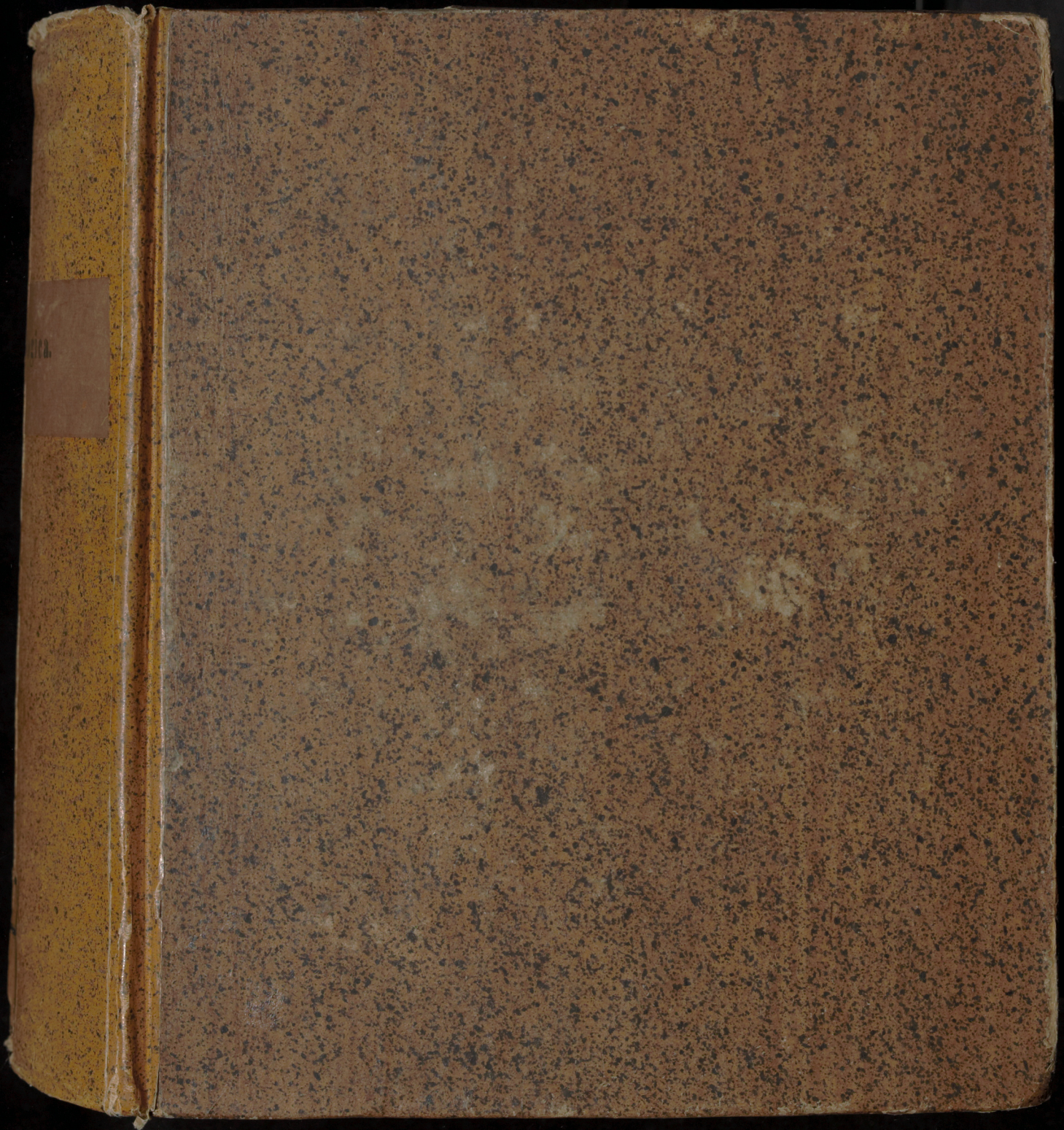
**Programma Paschale, De Resurrectione Prima Apocalyptica, Frvctv
Resurrectionis Christi : PP. Jenae D. XX. April. MDCCVII.**

[Jena]: Litteris Nisianis, [1707]

<http://purl.uni-rostock.de/rosdok/ppn890556598>

Druck Freier Zugang

31

Fa-1092 (31.)

2.

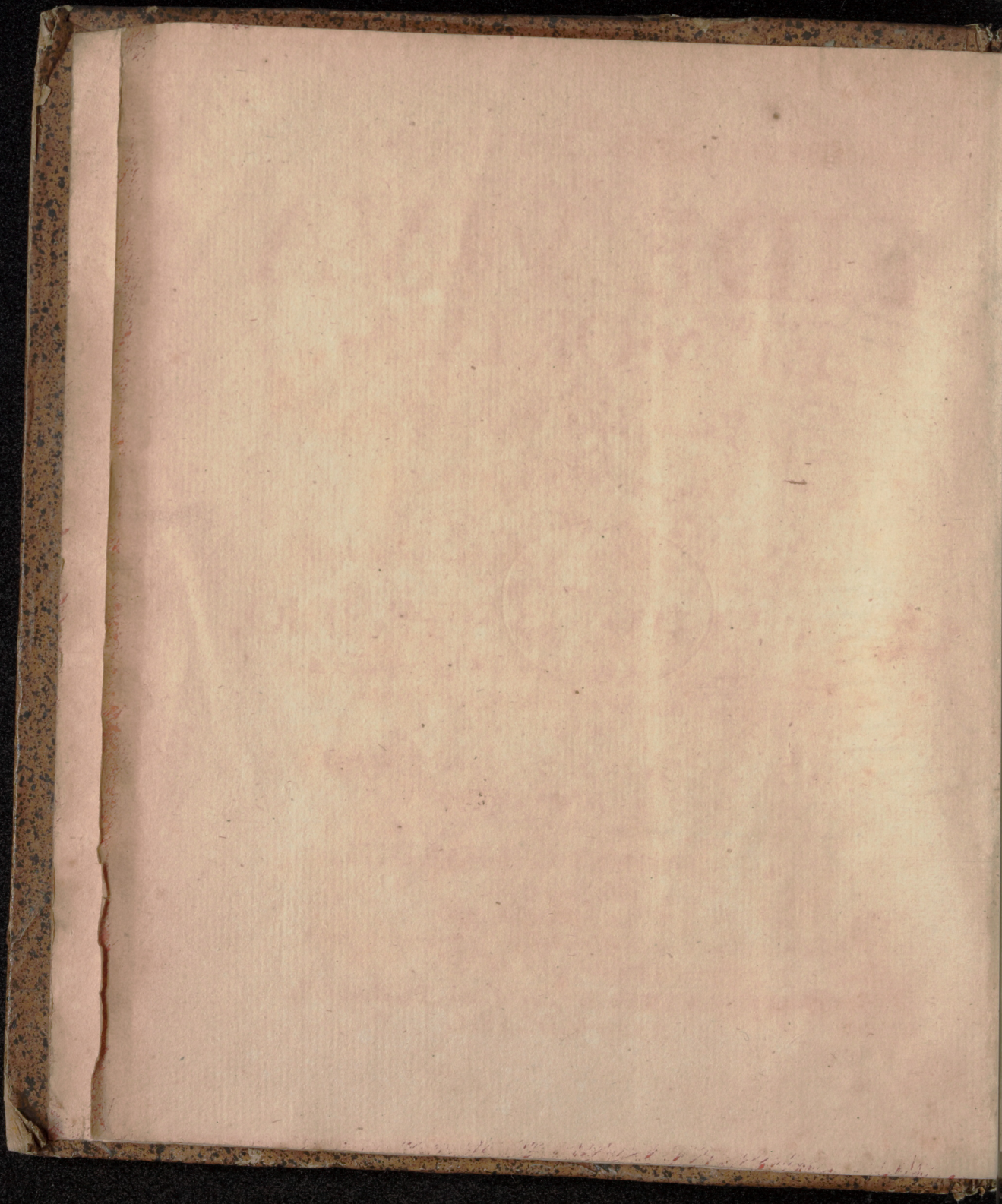
25.

24.

2

2

2

Apocal. XX, 4 - 6.

PROGRAMMA
PASCHALE,

DE

RESVRRECTIONE PRIMA
APOCALYPTICA, FRVCTV

RESVRRECTIONIS CHRISTI.

PP. JENAED. XX. APRIL. MDCCVII.

LITTERIS NISIANIS.

25.

24.

2

Physik

ALPHABET
OF
THE
PHYSICAL
SCIENCE
AND
MATHS
BY
DR. J. H. VAN DER
LINDEN

DEI GRATIA
GVILIELMVS HENRICVS

DVX SAXONIAE IVLIACI, CLIVIAE,
MONTIVM, ANGARIAE ET GVE-
STPHALIAE, LANDGRAVIVS THV-
RINGIAE, MARCHIO MISNIAE, PRIN-
CEPS COMES HENNEBERGIAE, CO-
MES MARCAE ET RAVENSBERGAE,
SAYNAE ET WITTGENSTEINI, DY-
NASTA RAVENSTEINI.

RECTOR ACADEMIAE JENENSIS
MAGNIFICENTISSIMVS

S. D.
CIVIBVS.

I nter alias, super Resurrectione Christi Sospita-
toris nostri meditationes, haud postre-
ma est, quae de fructibus illius, & speciatim,
de RESVRRECTIONE PRIMA APOCA-
LYPTICA instituitur ex Apocalypsi Cap.
XX, vers. 4. 5. 6. Vbi Iohannes Scribit: *Vidi quoque thronos,*
& confederunt super illis, & iudicium datum est illis & (scil. vidi)

A 2

Ani.

Animas securi percussorum propter testimonium Iesu & propter Verbum Dei, & qui non adoraverant bestiam, neque imaginem eius, nec acceperant characterem in frontibus suis, aut in manibus suis, & vixerunt & regnauerunt cum Christo mille annos. Reliqui vero mortuorum non reuixerunt, donec consummarentur mille anni. Hæc est RESVRRECTIO PRIMA. Beatus & Sanctus, qui habet partem in RESVRRECTIONE PRIMA: super hos (enim) mors secunda non habebit potestatem, sed erunt sacerdotes Dei & Christi, & regnabunt cum Ipso mille annos.

Fructum designat Resurrectionis Christi & communionem cum illa, dum ponit *viventes*, qui *emortui* erant, & *regnantes cum Christo*. Non integrum locum illustratum dabitur, ut ab aliis repetita repetamus denuo: quamobrem nec vastos Interpretum excursus huc transfereamus, multo minus præsumptæ hypothese inferuire, vel coniecturis è longinquo arcessere quædam aut ingenii viribus extorquere potius quam elicere fas erit. * Nec de remotioribus adeo consequentiis, vtut non contemnendis subinde, solliciti erimus: neque de peculiaribus mysteriis, non clare traditis alibi in Scriptura, ex hoc loco demum exterebrandis. Ad genium & indolem huius libri, Stylumque Authôris, ad Scripturæ analogiam & Fidei regulam adstringemus cogitationes, Christiano prorsus instituto.

Spectaculum prodit Iohannes, mysterio plenum, imagines, & figuras, quæ sensus involvunt abstrusiores. *Vidisse se* ait Apostolus, Spiritus Christi nempe dispensatione, suggesturi per ferum species, quæ verborum virtute menti suo modo poterant insinuari. Is enim Sanctissimi Numinis olim mos erat, ut, priusquam mensuram Revelationum in Christo, nouique adeo Testamenti Luce impleuerat, multis diuersisque modis se suæq; divinæ Mentis sensa patefaceret mortalibus; modo rebus & imaginibus exteriori vigilantium sensui obiectis, modo phantantaliæ dormientium

inge-

* Vid. exemplum apud VanderMeulen de Sign. Temporum &c. in dedic. vbi institut. suam exponit, & deinceps per totum opus.

ingestis. Alios alloquio dignabatur, alios mentis afflatu pe-
nitore instinctuque percellebat ac collustrabat. *Hebr.* I, 1. 2.
Neque *diebus extremis istis*, id est Nov. Testamenti tempore,
vbi per Filium, in carne nimirum locutus esse dicitur, ab an-
tiquis istis revelandi modis, cum incremento demum &
diffusione lucis Evangelicæ uberiore per orbem, desituris
paulatim, abstinuit. Iuxta prophetiam *Ioelis Cap.* II, 18. seq.
Ubi, cum de vniuersali effusione Spiritus S. super omnem
carnem loquatur; prophetias, somnia & visiones subiicit,
manifesto indicans, cum ordinariis donis Spiritus S. extra-
ordinaria quoque & prophetica fore aliquando coniuncta.

Huc iam pertinet illa Visio Iohannea, & reliqua in hac
Apocalypsi contenta; ubi sane admirandum divinæ Sapien-
tiæ se prodit temperamentum. Nam inter figurarum Ima-
ginumque illarum contextum luculentas Fidei Sententias,
pietatis inde & constantiæ regulas, veluti cimelia & pretio-
sas interponit margaritas; in primis vero gloriam Iesu Chri-
sti Sospitatoris nostri, tum ut seueri Vindictis, tum ut gratiosi
ac gloriosi Regis ac Domini prophetica grauitate illustrat:
Agni nempe illius *occisi*, cuius est liber vitæ ab origine mundi
scriptus. *Apo.* XIII, 8. ut non opus sit in querelis obscuritatis
fluctuare, cum limpida hæc flumina claros in Mari illo pro-
fundo adsperant sensus; ita vt pius Lector variam populi
Christi fortunam in his terris, ac gloriosum denique finem,
ita prouidente ac dirigente Christo Rege, deprehendat. Et
ad hæc præcipue spectat, quod scribit Apostolus; *Beatus, qui
legit & audit verba prophetiæ, & seruat ea, quæ ibi scripta sunt.*
Cap. I, 3.

Nimirum Duo, veluti summa capita seu Fines principa-
les sibi ob oculos posuit sanctus Scriptor, unum: Agnum
gloriosum cum populo suo seu Ecclesia, alterum Satanam
seu Draconem cum Mundo. Illam afflictam varie & gra-
uissimis persecutionibus pressam, sed verbo Dei confirma-

A 3 tam

* Quales congescit *Witsius* de Sensu Epistol. *Apocalyp.* Cap.
I, §. 2. Misc.

tam & erectam, vindicatam à Rege, liberatam, & tandem in felicissimum Statum, id est, Gloriam æternam erectam. Hunc Christi & Ecclesiæ hostem infensissimum, roboratum ciuili potentia, idolorum cultorem, veri cultus Dei & Amicorum Agni Persecutorem, sed manu Dei potenti subinde repressum, pœnisque grauissimis fractum & debilitatum, tandemque in infernum præcipitatum.

Nucleus iste variis, è V. Testamento & Prophetis præsertim figuris & imaginibus involvitur: Hinc Candelabra, Stella, Babel, Ægyptus, plagæ Ægypticæ, Sodoma, Draco, Bestia, Angeli, tubicines, sigilla. Inde Ierusalem de cœlo, vitrices palme, chori triumphantium, Angelus cum æterno Evangelio, Ruina Babel, vincula & Lapsus Satanæ, Regnum millenarium. Denique Libri Aperti, Sanitas gentium, Arbor vitæ, Flumen e throno Dei, Templum in cœlesti Ierusalem, Lux æterna, diuina Maestas in beatis gloriose resplendens.

Neque tamen generali tantum, sed & ad certa Tempora, Statumque Ecclesiæ determinato instituto ista expromit Iohannes. Nam sub initium ait, se ex Revelatione Iesu Christi ea seruis Ipsius expositurum esse, quæ in breui, tempore nimirum, fieri oporteat *Cap. I, 1. ἐλάχει* quod repetit *Cap. 22, 6.* Et si autem styli Iohannei & aliorum Apostolorum genius ita se habeat, vt breuitatis imò *horæ* nomine complectantur omne istud interuallum, quod inde à Christo usque ad Consummationem sæculi excurrit: propiora tamen Ioanni tempora tanto magis includi & respici ab Ipso, censendum est, quod eodem *Cap. I, v. 19.* refert, mandatum scribendi, *quæ vidit, quæ sunt, & quæ oportet fieri post hæc,* ubi adeo *præterita, præsentia,* & quæ illa præsentia (*ταῦτα*) sequuntur, connectit, tanquam Argumentum Scripturæ suæ: nec certe Textus & scribendi ratio patitur, ut Epistolæ illæ Iohannæ ad Ecclesias Asiaticas scriptæ ex intentione Spiritus S. æstimantur emblemata & typi futurorum temporum septem periodis di-

distinctorum: * nisi quis vniuersam Scripturam in nasum
cereum, & lufum ingenii detorquere velit.

Ecclesiæ itaque statum, Afflictiones & persecutiones
iam tum ipsius Iohannis tempore, innui & describi vix dubi-
tari potest ab eo, qui sine præcepta hypothesi rem expendit,
iuxta iam dicta: quibus accedit, quod de exilio suo in *Palmo*
insula *Cap. I.*, 9. memorat, *propter testimonium* nempe Iesu eò e-
iectus. De *Antypa Martyre* in diebus suis occiso *Cap. II.*, 13.
Eos, ad quos scribit, adhortatur sollicitè ad constantiam & fi-
delitatem, additis promissionibus excellentissimis de victo-
ria & exaltatione ad thronum Christi &c. *Cap. II.*, 11. & alibi.
De futuro a. tempore cum loquitur. quæ nimirum *breui fieri*
debeant, & deinceps, uti nullo solido argumento intra quin-
gentos annos terminum constringendum esse ostendi poterit,
* nec nisi à posteriori & ab eventu quadam conuenien-
tia ad hanc illamue ætatem eiusque historiam quoduis vati-
cinium referendum esse, concluditur, idque diuersimode;
ita illud facile ab omnibus dabitur, Ecclesiæ tristia fata, sed
simul Regis iustam vindictam recenseri in illis, quando vi-
disse se animas ait, petentes Sanguinis sui ultionem à Deo,
piorumque precibus exoratum esse Deum. Porro Ciui-
tatem Sanctam à gentilibus conculcatam iri, & bigam testi-
um veritatis singularem neci dandam, illorumque cadauera
contra Ius fasque genium prostituenda inque vias præte-
rentium abiicienda fore indicat. Inter hæc pœnas gratif-
simas memorat ab impiis hostibus & populi Christi persecu-
toribus exigendas, famem, gladium, pestem, terræ motus
ignem &c. absque tamen fructu emendationis: remansisse
enim è fatalibus plagis, qui nequaquam resipuerint, sed in

ado-

* Vid. post *Cocceium* complures alios, nominatim *Ioh. Bierman-*
in Clav. Apocalyp. Proph. qui Antecessoribus in ista hypo-
thesi, complura propria addidit, ut ipse in opere fatetur,
conf. all. ad Lect. magis vero exalciavit *Campeg. Vi-*
ringa in Anacrisi Apocal.

** *Hugo Grotius* hunc ponit terminum.

adorandis demoniis & simulacris aureis, argenteis, æreis & lapideis strenue perreperint, nec iniustus cadibus, beneficiis, scortatione & furtis abstinuerint.

Præter ista generalius indicata singularem Christiani nominis hostem multo apparatu nec obscuris coloribus depingit. Videas ibi Draconem Impulsorem, Diabolum nempe cœtui sancto inferissimum: inde Bestiam, cui infernalis serpens virtutem thronorum & potestatem impertiri dicitur; bestiam, inquam aduersus Deum, eiusque Tabernaculum, & eos, qui in cœlis degunt, conuicia euomentem, & blasphemias. Nec ita furor desit. Nam & bella molitur aduersus Sanctos, & vincit suo modo, quos aggreditur. Habet illa comitem aliam seductricem, quæ PseudoProphetæ nomine exprimitur, signorum & prodigiorum fallaci specie famosi. Accedit Meretrix, quæ scortationis suæ vino terram inebriasse septemque capitum monstro insidere pronuntiatur, cruorem Martyrum Iesu madefacta & conspecta. Horrendum Agmen! quod in perniciem Ciuitatis Dei coniurauerat. Stimulat & concitat Draco, furit Belua, fallit Propheta, insultat Babel, Roma Septicollis, prosternitur furibunda turba potenti manu, conuicitur in Stagnum ignis Bestia cum propheta Seductore, corruit Babel, reuinctus Draco in mille annos, *in abyssum detrusus, clausus & signatus ne gentes amplius seduceret* Apoc. XX, 1. 2. 3.

Nunc vero thronos videt Ioannes, hic Animas Martyrum, & in Christo mortuos. Hic Regnum Christi millenarium, hic vivos cum Christo regnantes, hic PRIMA dicitur esse RESURRECTIO. Cuncta meliorem nunc & feliciorem populi Christi statum designant. *Primo spectaculum thronorum, & qui sederunt super eos.* Est & thronus Maiestatis diuinæ, & throni plures in circuitu illius Cap. IV, 2. 3. 4. &c. throni promissi à Christo iis, qui Ipsum sequuntur *Matth. XIX, 28.* & qui vicerunt: dicti aliquando & Ipse thronus Christi *Apoc. III, 21.* non diuinæ Maie-

Maieftatis, fed beatitudinis communicatione: Throni funt
 fignum & character Potestatis & Iudicii. Sic h. l. datum est eis iudi-
 cium & cap. II, 26. qui vicerit & custodierit usque in finem opera
 mea, dabo illi potestatem super gentes, & roget eos virga fer-
 rea. Est potestas & Iudicium Spiritus, in verbo & per ver-
 bum; quod est gladius ex ore Christi Apoc. XIX, 15. ex quo
 & in his terris & in futuro Iudicio extremo iudicantur. At
 quinam Iudices? non exprimit hic Apostolus; Ast alibi
 Spiritus S. docet: Sanctos iudicatueros mundum. 1. Cor. VI, 2.
 id quod haud dubie fit Iudicio ecclesiastico, dum ex verbo
 Dei annunciant poenitentibus remissionem peccatorum im-
 poenitentibus poenas diuinas & damnationem: Ioh. XX, 23.
 Ciuili, quando Christiani thronos Regios & Principales oc-
 cupant, & regna mundi Christi fiunt Apoc. XII, 15. glorioso in
 futuro regno gloriae. Matth. XIX, 28. Non tam de hoc
 quam de duobus prioribus sermonem esse * h. l. docet par-
 tim indoles rerum quæ hic in visione coniunguntur, re-
 uincto enim diabolo & represso cum turba sua in sedu-
 cendis gentibus, & excitandis persecutionibus Ecclesiæ,
 per se patet, Eam quiete frui & regimine suo tum ec-
 clesiastico tum ciuili splendidius, subinde enitescere, eo-
 que minus impeditæ fungi: partim, quod post illa hal-
 cyonia millenaria de nouo demum turbæ grauissimæ exci-
 tantur. Inde etiam lux accedit RESURRECTIONI PRI-
 MAE, quæ hic sequitur.

Hoc enim alterum spectaculum Iohanneum est, quod
 cernit Animas securi percussorum propter testimonium Iesu &
 propter verbum & (eorum) qui non adorauerant bestiam, ne-
 que imaginem eius &c. & vixerunt & regnarunt cum Christo.
 Poterat enim obuerti, quid eos iuuent aurea Pacis &
 quietis Publicæ tempora, qui non defecerunt à vera fide
 ad idola, sed constantes permanserunt, at vita exesse-
 runt.

* De istis conueniunt nobiscum è Vett. Augustinus, Prima-
 sius è recentioribus D. Cluuerus & alii.

runt, vel etiam martyrio eandem finierunt. Hos igitur ait, *vixisse, regnasse cum Christo*, eosque opponit cæteris mortuis *qui non reuixerunt*: Clare ostendens adeo, illos quoque pie vel etiam martyrio defunctos interea, dum fideles in regno gratiæ ex voto agunt, beatos esse, vivere, regnare cum Christo. Videamus autem quomodo: tum ex ipso Iohanne, tum aliis Scripturis. Sic enim ille hoc libro Cap. III. 9. 10. 11. *Redemisti nos Deo per sanguinem tuum, & fecisti nos Deo nostro Reges*. En officium Christianorum regium, II, 10. *Esse fidelis usque ad mortem & dabo tibi coronam vite*, hic habes regiam coronam. Cap. II, 26. *qui vicerit & custodierit usque in finem opera mea dabo ei potestatem*. Sic potestatem quoque regiam exprimit Iohannes. Post victoriam & constantiam usque ad mortem demum promittitur corona & potestas regia, & tamen etiam antea dicuntur reges & sacerdotes iam tum in sanguine Christi facti. Cap. I, 5. cui consentit *Petrus* 1, 2, 3, 9. hinc & in Christo *vivificati* iam in ipsa conuersione, vnde *Paulus* totum Mysterium ita proponit: *cum essemus mortui per delicta, VIVIFICAVIT, nos cum Christo, & cum eo RESVSCITAVIT & cum eo SEDERE FECIT inter caelestes in Christo Iesu Ephes. II, 5. 6.* Ergo fidelis Dei populus iam in Regeneratione & Conuersione, in Christo & cum Christo est resuscitatus, viuificatus & inter caelestes translatus regnat, sed ita ut plenior & perfectior gradus super sit, qui nimirum omnem mortalitatem omnemque peccati & mundi seruitutem tollit, quo pertinent promissiones de futuro, veluti & illa: *qui credit in me, etiamsi mortuus fuerit, vivit nec morietur in æternum. Iob, XI, 25.* Nimirum Christus suo merito acquisivit *ἡμῶν καὶ ἀφ' ἡμῶν*, II. *Tim* I, 10. Regnum generosius & libertatem ab omni turpi seruitute, & potestatem iudicandi Mundum & Angelos, quæ Beneficia & characteres per baptismum & conuersionem applicat, & in statu gloriæ perficit: ita ut in initio Fidei inchoentur in nobis,
post

post mortem & iudicium consummentur : quomodo iam
 in his terris fideles cum Christo vivere, regnare, & cum
 ipso resurrexisset pronunciat Spiritus : ut tamen pleniore & il-
 lustriore modo resurrexisset, vivere & regnare in altera vi-
 ta asserat, qui vero gradus & ipse sua diversa veluti
 puncta habere intelligitur. Cum enim Anima fidelium
 ad Deum redit, ubi beata & cum Christo vivit, re-
 gnat, iam cum Christo & in Christo plene resurrexit,
 spiritualiter, prout illa, per peccatum nempe prius la-
 psa, mortique spirituali adeo obnoxia facta prorsus ab illa li-
 berata est, & sanguine Christi purificata intravit vitam si-
 ne morte, regnum cœlorum : Corpore interim fœdere
 sanguinis non modo signato, sed & irrefragabili adeo necessi-
 tate suo tempore resurrecturo & uniendo : quod quid aliud
 est, quam veluti secunda quædam resurrectio in Relatione
 ad illam primam, cuius demum unius & solius, qui par-
 ticeps est, liber est a morte secunda, ita ut nullam *secun-*
dam, potestatem habeat in ipsum : id est ab inferno & dam-
 natione. Hinc Apostolus supra Cap. I, 11. ait : qui vice-
 rit nempe, ut anteced. vers. *fidelis usque ad mortem man-*
serit, non ledetur a morte secunda : nulla nempe mors tum a-
 lia restat, quam æterna damnatio, illi scilicet, qui non
 in fide moritur. * Fideles quidem iam in Christo sunt li-
 beri a morte & damnatione æterna, ut nullum sit *cardi-*
nale in Iphis Rom. VIII. 1. attamen non ita, quin ipsum
 peccatum inhærens etiam fidelibus, mortem æternam per
 se, mereatur, quæ proinde in concupiscentia, etiam in
 regenitis adhuc residua se movet veluti & lædit quodam-
 modo, ut cogantur exclamare cum Paulo : *Miser ego ho-*

B 2 mo

* Refutat Biermannus Iohannem d'Espagne, quod malè in-
 tellexerit mortem secundam. sed nec ipse melius
 mortem secundam, ait esse, totalem & finalem, defe-
 ctionem ab agnita veritate : Ex Domestica hypo-
 thesi sua.

mo quis me eripiet ex corpore rē Davaru vāta Rom. VII,
24. Itaque cum esse extra potestatem & lationem mortis
secundæ, damnationis æternæ, certissimus character Re-
surrectionis primæ a Spiritu S. notetur; et verò in hac
vita uti sine peccato, ita nec sine sensu meriti mortis es-
se queant fideles, etiam certum est: *Resurrectionem Primam*
in hac quidem vita incipere in Christo & cum Christo,
sed in egressu demum animæ ad Christum perfici, ut sit
rota & consummata Resurrectio prima, quam deinceps cor-
poris resurrectio ad vitam æternam sequitur.

Hoc igitur loco illam ipsam primam intelligi, quæ
nimirum iam Christi merito acquisita in *Regeneratione &*
conversione per fidem applicata, ac morte in domino vel
etiam Martyrio, & sic ingressu Animæ ad gloriam con-
summata est, vix dubitari potest; nam *primo* Scripturâ de
nulla alia prima quicquam docet, unde nec licebit præ-
textu prophetiæ singularis & peculiaris talem, quæ scri-
pturæ & analogiæ fidei adversa est, fingere. *Secundo* conve-
nit exquisitissime cum contextu & scopo: quippe cum
supra aliquoties Animæ visæ sint ultionem sanguinis sui a
Deo petere. & hoc loco atque in antecedentibus turba
persecutorum prostrata & satanas ligatus dicatur inque
abyssum præcipitatus; ex adverso Ecclesia militans seu
regnum gratiæ meliori statui restituta; certa de Anima-
rum quoque Martyrum aliorumque in domino & vero eius
cultu demortuorum statu aliquid revelandum fuerat, ut
militans & triumphans Ecclesia, sicut adeo in Christo,
ita in status felicitatis fruitione colligaretur & hesitantibus
omne dubium de præmio futuro constantiæ eriperetur.
Tertio: Reliqua quoque in contextu bene concordant:
nam quod dicitur, reliquos mortuos, qui nimirum non
in vera fide, vel etiam martyrio vitam finierunt, non
revixisse, iam manifestum est, quid sit: cum sane vivere
cum

cum Christo, regnare cum Christo, & ita cum eo resurrexisset, non sit impiorum, infidelium & Apostatarum. Nec *quario* Chilias annorum hic quempiam turbare debet, five enim mystice accipias & iuxta indolem figurarum & emblematum & indefinite numerum certum pro incerto; millenarium pro longo tempore; five determinate pro mille annis, iuxta utramque hypothesin obtinebit sententia explicatio. Non tamen sequitur, illo praterlapso vitam & regnum beatorum cum Christo cessare; cum terminus millenarius quidem etiam in illo regno ponatur, sed non *exclusive*, ut excludatur aternitas: verum *applicative*, & *relative* in ordine ad ligationem Diaboli millenarium & beatum Regni gratia in his terris statum, ne quis putet: beatos Martyres aliosque fideles interea dormire aut gloriae expertes esse. * Caeterum Resurrectionem isthanc primam fructum esse Christi resurrectionis, iam non opus est demonstrare cum supra deductio ex illo ipso principio profuxerit & alibi passim apud Theologos res tractetur: Sed id forte desiderabitur potius, ad quam ergo aetatem referamus illam ecclesiae felicitatem, cum qua & regnum millenarium & haec resurrectio prima combinatur? Ad Constantini M. inquam, & sequentem qui primus Religionem Christianam amplexus est, hoc enim Dei Ministro ita procurante desiderata iam diu totque votis ac suspiriis expetita pace ac tranquillitate Dei beneficio Christianus Orbis est donatus. Quanta inde enata gaudia, quanta tripudia, dici non potest. Impendit huic argumento & felicitati uniuersum, quae pacem hanc comitata est. *Eusebius* Historiae Eccl. librum decimum opusque de Vita Constantini M. in multis, ** sed eleganter istam

* Videas illa aliter quidem subinde apud alios & diversimode apud Theologos tractata, sed quae tamen in fundo consona sunt.

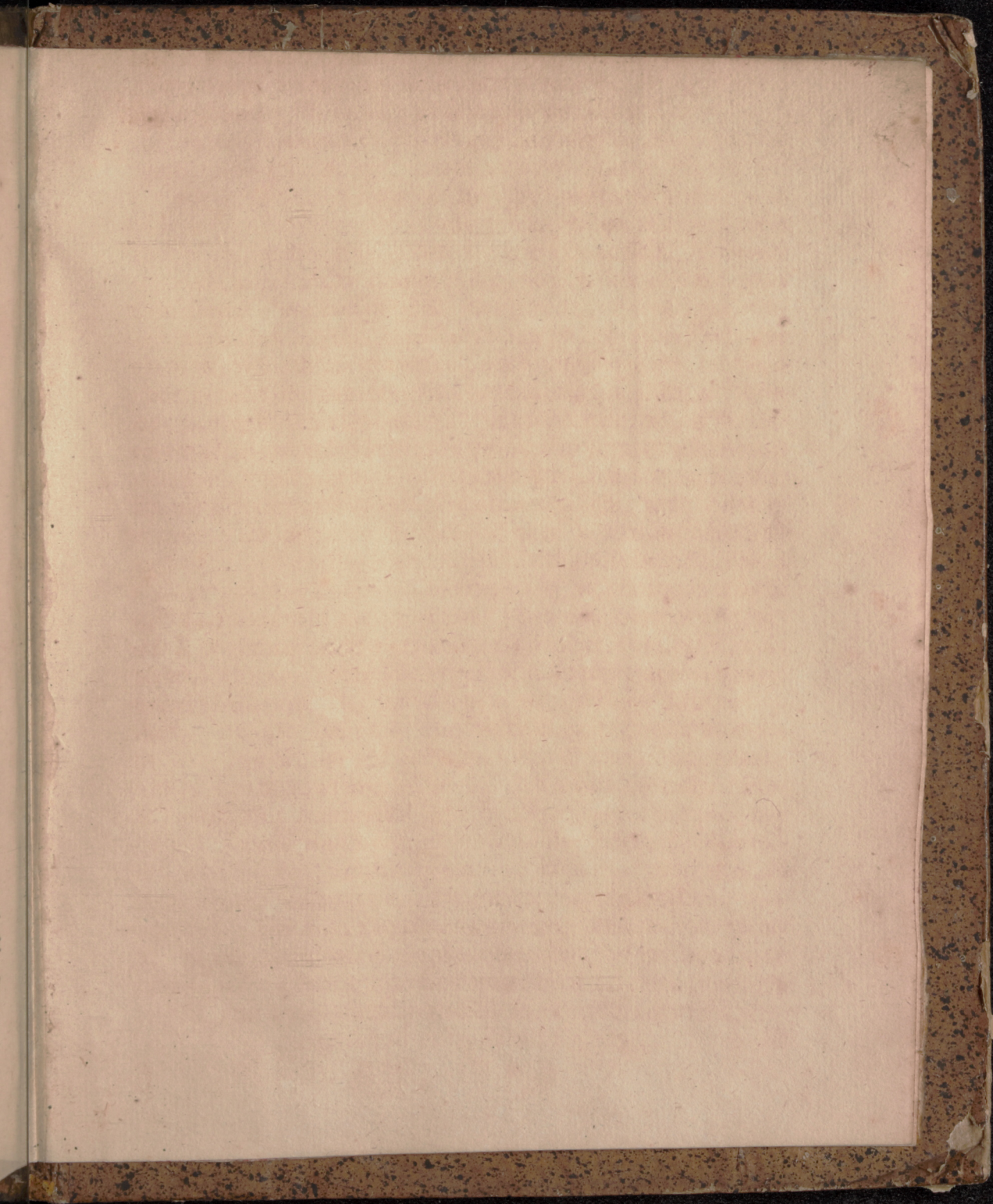
** Confer, praeter Noltrates passim, ubi vel de regno

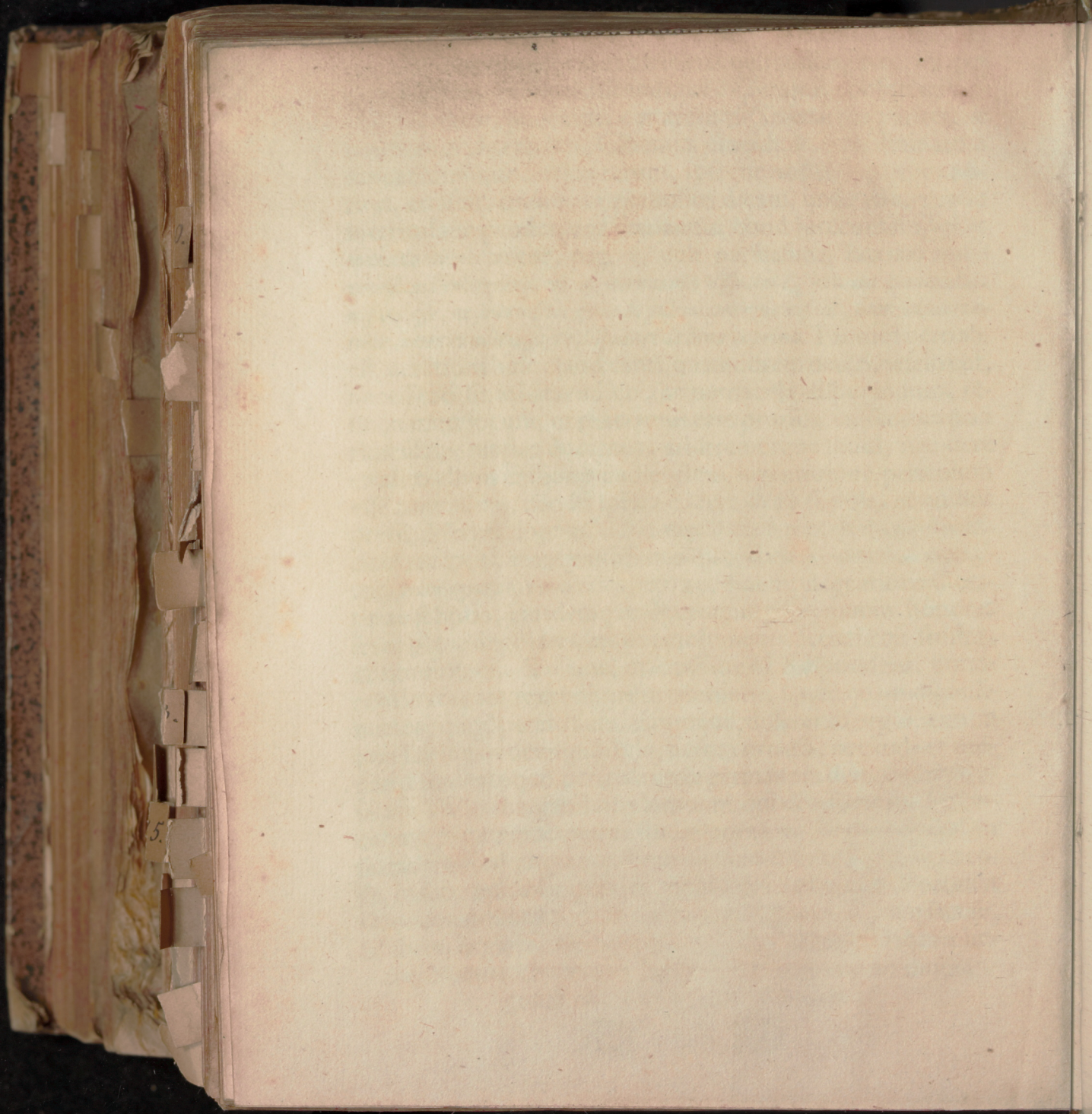
istam felicitatis periodum cœptam describit pollicissimus *Lactantius* de mortibus persecutorum, a celeberrimo Baluzio e Veteri Cod. manuscripto Bibl. Colbertinæ editus & notis illustratus, cui altera Editione plura accesserunt. * Sic autem ille ad Donatum: ** *Restituta per orbem tranquillitate, profligata nuper Ecclesia rursus exurgit & maiore gloria templum Dei, quod ab Impiis fuerat, eversum misericordia Domini fabricatur. Excitavit enim Deus principes, qui tyrannorum nefaria & cruenta Imperia resciderunt, humano generi providerunt, ut iam quasi discusso transacti temporis nubila mentes omnium pax iucunda & serena latificet. Nunc post tanta tempestatis violentos turbines placidus aer & optata lux refulsit. Nunc placatus servorum suorum Deus iacentes & afflictos celesti auxilio sublevavit. Nunc merentium lachrymas extincta impiorum conspiratione deterst. qui adversati erant Deo, iacent &c. Neque tamen existimandum, istam Satanæ Ligationem omnimodam virium Satanæ Reptionem utpote nusquam Ecclesiæ militanti, promissam continere. Sed Induciarum aliqua veluti pausa à publica, sanguinaria, aperte hostili & universali in Christianos, quæ Christiani sunt, persecutione censenda est. Cæterum & hæc halcyonia & illa prima Resurrectio fructus sunt victoriæ & resurrectionis exinaniti prius, sed exaltati deinceps Domini nostri Iesu Christi: quam celebremus grato animo, vitamque nostram ita magis magisque instituamus, ut digne ambulemus tanto Evangelio. Ipse Dominus noster victor & triumphator conterat Satanam sub pedes vestros in taxei. Valet,*

Christi glorioso, vel de Chiliafmo agunt, aliosque utilem & elegantem de statu & successu, Eccles. occident. Iacob. Usserii, qui cum studio ibi præsentem materiam tractat.

* Henrici Dodwelli iudicium de illa Editione vid. in disertat. Cyprian.

** *Lactantius De mort. Pers. l. i. c. i.*
S. D. G.

✠ (13) ✠

regnare cum Christo, & ita cum eo resur-
cit impiorum, infidelium & Apostatarum. Nec
as annorum hic quempiam turbare debet,
office accipias & iuxta indolem figurarum
um & indefinite numerum certum pro in-
narium pro longo tempore; five determina-
annis, iuxta utramque hypothesin obtune-
explicatio. Non tamen sequitur, illo præ-
m & regnum beatorum cum Christo cessare;
is millenarius quidem etiam in illo regno po-
non *exclusive*, ut excludatur æternitas; verum
& *relative* in ordine ad ligationem Diaboli
& beatum Regni gratiæ in his teris statum,
t: beatos Martyres aliosque fideles interea
gloriæ expertes esse. * Caterum Resurrectio-
primam fructum esse Christi resurrectionis,
us est demonstrare cum supra deductio ex illo
o profuxerit & alibi passim apud Theologos
: Sed id forte desiderabitur potius, ad quam
referamus illam ecclesiæ felicitatem, cum
millenarium & hæc resurrectio prima com-
onstantini M. inquam, & sequentem qui primus
Christianam amplexus est, hoc enim Dei
procurante desiderata iam diu totque votis ac-
euita pace ac tranquillitate Dei beneficio Chri-
s est donatus. Quanta inde enata gaudia,
dia, dici non potest. Impendit huic argu-
licitati in universum, quæ pacem hanc comi-
sebius Historiæ Eccl. librum decimum opusque
stantini M. in multis, ** sed eleganter i-
B 3 stam
la aliter quidem subinde apud alios & diversimod-
apud Theologos tractata, sed quæ tamen in fun-
sonsa sunt.
præter Nolitates passim, ubi vel de regno

3
4
25
24